PHÒNG GD&ĐT LÂM THAO

ĐỀ CHÍNH THỨC

KỲ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI LỚP 6,7,8 CẤP HUYỆN
NĂM HỌC 2022 – 2023
MÔN THI: NGỮ VĂN 7
Thời gian làm bài: 90 phút không kể thời gian phát đề
(Đề thi gồm 02 trang)

I. ĐỌC – HIỂU (6,0 điểm)

Đọc văn bản sau và trả lời các câu hỏi:

QUÀ CỦA YÊU THƯƠNG

(Trần Văn Thiên)

(1) *Sống ở nơi thị thành chộn rộn lo toan, thỉnh thoảng mẹ vẫn thường lấp đầy nỗi nhớ nhà trong tôi bằng những thứ quà quê giản dị. Chuyến xe khách chật ních người và hàng hóa xuất bến ở quê nhà, nhịp nhàng lăn bánh chở theo bao yêu thương mà mẹ đã tỉ mẩn gói ghém. Khi là mớ cá đồng mẹ phơi khô qua mấy bận nắng, lúc là hũ tép nhỏ mà cha thu được từ mấy cái lưới đặt ở con mương gần nhà, hay vài chiếc bánh gói lá mà ở thị thành không thể mua được.*

(2) Mùa nào thức nấy mẹ luôn dành cho đứa con xa quê những bó rau, chùm quả tươi ngon nhất từ mảnh vườn nhà. Đến mùa xoài chín, cha dùng cây vợt dài hái những trái xoài cát vàng ươm, ngọt lịm, rồi mẹ lót rơm khô dưới đáy thùng giấy khéo léo đặt xoài vào đó để gửi cho tôi. Mẹ chọn những trái xoài hườm mới ửng nắng xếp thành một lớp phía dưới, ở giữa là loại xoài vừa chín tới, và trên cùng là những quả chín mọng. Mẹ xếp đều như vậy để quả xoài không bị dập, ruột xoài giữ được vị ngọt thanh, đượm hương nắng gió quê nhà. Cầm quả xoài cát thơm thảo, lòng lại nhớ những tinh sương mẹ lụi cụi quét lá xoài khô. Nhớ ngày thơ ấu, chị em tôi xách rổ lom khom dưới gốc mấy cây xoài nhặt quả rụng. Những mùa xoài trong kí ức đã qua giờ chỉ còn lại trong lòng người đau đáu những thước phim kỉ niệm...

(3) Ở nơi phố thị ngược xuôi, khi niềm tin dần ngủ quên và người ta nhắc nhiều đến vấn đề vệ sinh thực phẩm, lại càng thấy trân quý, nâng niu những cọng rau, hoa quả quê nhà. Cầm trên tay món quà quê, đôi khi tôi quên mất khái niệm thời gian. Chỉ có kí ức bỗng tỉnh dậy sau cơn mê dài và những mảnh nhớ rời rạc ghép lại thành con đò ngày xưa, đưa tôi ngược dòng về bến bờ thơ ấu, thấy vị ngọt của bình yên thấm đượm trong từng giác quan và ngọn lửa của tình yêu

quê hương nồng đượm sưởi ấm tâm hồn. Tôi biết những món quà quê đâu chỉ đơn thuần rau xanh, quả sạch, là bánh trái thảo thơm, mà đó là kết tinh của lòng yêu thương quyện cùng những giọt mồ hôi của sự hi sinh lặng thầm. Hũ chuối khô ngào đường của mẹ, lọ mắm cá đồng mà cha bắt dưới ao, mớ rau chùm quả hái ở vườn nhà - những thức quà quê bình dị, quý hơn tất cả những món đồ xa xỉ ở nơi phồn hoa thị thành...

(Nguồn: baodaknong.org.vn/van-hoc-nghe-thuat)

Câu 1 (2,0 điểm). Ở đoạn văn (1) người mẹ đã gửi cho con những món quà quê nào? Ý nghĩa của những món quà quê ấy?

Câu 2 (2,0 điểm). Xác định và nêu tác dụng của 01 biện pháp tu từ trong câu văn sau: *Hũ chuối khô ngào đường của mẹ, lọ mắm cá đồng mà cha bắt dưới ao, mớ rau chùm quả hái ở vườn nhà - những thức quà quê bình dị, quý hơn tất cả những món đồ xa xỉ ở nơi phồn hoa thị thành...*

Câu 3 (2,0 điểm). Thông điệp tác giả muốn gửi cho chúng ta qua văn bản?

II. VIẾT (14,0 điểm)

Câu 1 (4,0 điểm)

Viết đoạn văn (6-8 câu) bày tỏ cảm xúc của em về đoạn thơ sau:

Bà ơi! Thương mấy là thương
Vắng con, xa cháu tóc sương da mồi
Bà như quả ngọt chín rồi
Càng thêm tuổi tác, càng tươi lòng vàng.

(Võ Thanh An, *Quả ngọt cuối mùa*)

Câu 2 (10,0 điểm)

Viết bài văn phân tích đặc điểm của nhân vật người mẹ trong văn bản "Quà của yêu thương" của tác giả Trần Văn Thiên.

---------- **Hết**----------

- Họ và tên thí sinh :..... Số báo danh .....
- Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

PHÒNG GD&ĐT LÂM THAO

HƯỚNG DẪN CHẤM THI HỌC SINH GIỎI LỚP 7
CẤP HUYỆN NĂM HỌC 2022- 2023
Môn: NGỮ VĂN

I. ĐỌC - HIỂU (6,0 điểm)

Câu	Nội dung	Điểm
1	- Đoạn văn (1) người mẹ đã gửi cho con những món quà quê: *mớ cá đồng mẹ phơi khô qua mấy bận nắng, hũ tép nhỏ mà cha thu được từ mấy cái lưới đặt ở con mương gần nhà, vài chiếc bánh gói lá mà ở thị thành không thể mua được.* - Ý nghĩa: + Đó là những mòn quà dân dã, bình dị... mang đặc trưng của quê nhà. + Món quà chứa đựng sự tảo tần, lam lũ, tình yêu thương vô bờ của mẹ cha dành cho con... + Sự trân trọng, nâng niu của con với những món quà quê ấy...	1,0 1,0
2	- Xác định một trong hai biện pháp tu từ sau: (1) Phép so sánh: *những thức quà quê bình dị, quý hơn tất cả những món đồ xa xỉ ở nơi phồn hoa thị thành* - Tác dụng: + Làm câu văn sinh động, hấp dẫn + Phép so sánh: Làm nổi bật giá trị, ý nghĩa của những món quà quê... + Thể hiện sự trân quý, kính trọng, lòng biết ơn... của con (2) Phép liệt kê*: Hũ chuối khô ngào đường, lọ mắm cá đồng, mớ rau chùm quả.* - Tác dụng: + Làm câu văn sinh động, hấp dẫn và tạo nhịp điệu cho câu văn + Phép liệt kê: nhấn mạnh những món quà quê giản dị mẹ cha dành cho con... + Thể hiện sự trân quý, kính trọng, lòng biết ơn... của con	1,0 1,0
3	- Thông điệp tác giả gửi gắm qua văn bản: (Học sinh có thể đưa ra những thông điệp khác nhau nhưng phải dựa vào ngữ liệu): Ví dụ: + Hãy biết quý trọng mồ hôi, công sức của người lao động + Hãy trân trọng, nâng niu tấm lòng của cha mẹ. + Thấu hiểu được những gian lao, vất vả của cha mẹ + Kính trọng, biết ơn, hiếu thảo... với mẹ cha. + ...	2,0

II. VIẾT (14,0 điểm)

1	**1. Yêu cầu về hình thức:** - Viết được đoạn văn khoảng 6- 8 câu. - Diễn đạt mạch lạc, đảm bảo chuẩn xác chính tả, dùng từ, đặt câu, ngữ pháp. - Diễn đạt độc đáo, có cảm xúc riêng, mới mẻ, phù hợp với nội dung đoạn thơ. **2. Yêu cầu về nội dung:** Học sinh có thể triển khai đoạn văn theo nhiều cách khác nhau song cần trình bày được cảm xúc về nội dung và nghệ thuật đặc sắc của đoạn thơ: *** Trình bày cảm xúc về đoạn thơ:** - Nêu cảm xúc về nội dung của đoạn thơ: + Đoạn thơ bộc lộ những cảm xúc suy nghĩ của nhân vật trữ tình về bà… - Nêu cảm xúc về nghệ thuật: + Thể thơ lục bát thiết tha, sâu lắng + Từ ngữ, hình ảnh giàu sắc thái biểu cảm: “Bà ơi!”, “thương mấy là thương”, “tóc sương da mồi”… -> Thể hiện niềm yêu thương, sự xót xa của của cháu khi thấy bà ngày càng già đi… + Biện pháp tu từ: so sánh “Bà như quả ngọt chín rồi”, ẩn dụ “tóc sương da mồi”, “tươi lòng vàng”… -> Nổi bật những phẩm chất cao quý của bà: hiền từ, nhân hậu, giàu tình yêu thương con cháu. + Cặp từ “Càng… càng…” có ý nghĩa tăng tiến nhấn mạnh tuổi tác càng cao thì càng tỏa sáng phẩm chất cao quý… -> Thể hiện tình yêu thương, niềm kính trọng, biết ơn… của cháu với bà…	0,5 1,0 2,0
2.	**1. Yêu cầu về hình thức:** - Viết đúng kiểu bài phân tích đặc điểm nhân vật, bố cục rõ ràng, mạch lạc. Hành văn trôi chảy, đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp, trình bày sạch đẹp. - Học sinh có thể phân tích nhân vật theo nhiều cách nhưng cần có sự sáng tạo… **2. Yêu cầu về nội dung:** * **Giới thiệu chung:** - Giới thiệu tác giả, tác phẩm - Giới thiệu nhân vật, ấn tượng ban đầu về nhân vật *** Phân tích đặc điểm nhân vật:** Làm nổi bật những đặc điểm nhân vật người mẹ qua sự cảm nhận của nhân vật “tôi”: **- Người mẹ hết lòng yêu thương con:** + Quan tâm, chăm sóc con bằng những món quà quê giản dị	**1,0** **9,0** 0,5 4,0

	(Lấy dẫn chứng và phân tích) + Dành cho con những gì tốt đẹp nhất (Lấy dẫn chứng và phân tích) + Tình yêu thương đã thức dậy trong con bao tình cảm tốt đẹp về tuổi thơ, về quê hương... (Lấy dẫn chứng và phân tích) **- Người mẹ tần tảo, chắt chiu, chịu thương chịu khó, giàu đức hi sinh** (Lấy dẫn chứng và phân tích) **- Nghệ thuật xây dựng nhân vật:** + Mẹ hiện lên qua lời kể của người con ở ngôi kể thứ nhất... + Lời kể giàu cảm xúc, tình cảm thiết tha + Miêu tả hành động... **- Ý nghĩa hình tượng nhân vật:** - Mẹ là hình ảnh biểu tượng của người phụ nữ thôn quê chịu thương chịu khó, tần tảo, chắt chiu, có tấm lòng thơm thảo, yêu thương con vô bờ... - Liên hệ: Tác phẩm khác cùng đề tài... *** Khái quát lại đặc điểm nhân vật – liên hệ**	2,0 2,0 *1,0* *0,5*

Lưu ý: *Giám khảo cần vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm.*

----------HẾT----------

PHÒNG GD&ĐT LÂM THAO **KỲ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI LỚP 6,7,8 CẤP HUYỆN**
NĂM HỌC 2022 – 2023
HƯỚNG DẪN CHẤM MÔN NGỮ VĂN 7

I. ĐỌC - HIỂU (6,0 điểm)

Câu	Nội dung	Điểm
1	- Đoạn văn (1) người mẹ đã gửi cho con những món quà quê: *mớ cá đồng mẹ phơi khô qua mấy bận nắng, hũ tép nhỏ mà cha thu được từ mấy cái lưới đặt ở con mương gần nhà, vài chiếc bánh gói lá mà ở thị thành không thể mua được.* - Ý nghĩa: + Đó là những mòn quà dân dã, bình dị… mang đặc trưng của quê nhà. + Món quà chứa đựng sự tảo tần, lam lũ, tình yêu thương vô bờ của mẹ cha dành cho con... + Sự trân trọng, nâng niu của con với những món quà quê ấy...	1,0 1,0
2	- Xác định một trong hai biện pháp tu từ sau: (1) Phép so sánh: *những thức quà quê bình dị, quý hơn tất cả những món đồ xa xỉ ở nơi phồn hoa thị thành* - Tác dụng: + Làm câu văn sinh động, hấp dẫn + Làm nổi bật giá trị, ý nghĩa của những món quà quê... + Thể hiện sự trân quý, kính trọng, lòng biết ơn… của con (2) Phép liệt kê*: Hũ chuối khô ngào đường, lọ mắm cá đồng, mớ rau chùm quả.*	1,0 1,0

	- Tác dụng: + Làm câu văn sinh động, hấp dẫn và tạo nhịp điệu cho câu văn + Nhấn mạnh những món quà quê giản dị mẹ cha dành cho con… + Thể hiện sự trân quý, kính trọng, lòng biết ơn… của con	
3	- Thông điệp tác giả gửi gắm qua văn bản: (Học sinh có thể đưa ra những thông điệp khác nhau nhưng phải dựa vào ngữ liệu): Ví dụ: + Hãy biết quý trọng mồ hôi, công sức của người lao động + Hãy trân trọng, nâng niu tấm lòng của cha mẹ. + Thấu hiểu được những gian lao, vất vả của cha mẹ + Kính trọng, biết ơn, hiếu thảo… với mẹ cha. + … (* **Lưu ý:** Học sinh nêu được 3 thông điệp trở lên thì được tối đa 2 điểm)	2,0

II. VIẾT (14,0 điểm)

1	**1. Yêu cầu về hình thức:** - Viết được đoạn văn khoảng 6- 8 câu. - Diễn đạt mạch lạc, đảm bảo chuẩn xác chính tả, dùng từ, đặt câu, ngữ pháp. - Diễn đạt độc đáo, có cảm xúc riêng, mới mẻ, phù hợp với nội dung đoạn thơ. **2. Yêu cầu về nội dung:** Học sinh có thể triển khai đoạn văn theo nhiều cách khác nhau song cần trình bày được cảm xúc về nội dung và nghệ thuật đặc sắc của đoạn thơ: *** Trình bày cảm xúc về đoạn thơ:** - Từ ngữ, hình ảnh giàu sắc thái biểu cảm: "Bà ơi!", "thương mấy là thương", "tóc sương da mồi"… -> Thể hiện yêu tình thương, sự xót xa của của cháu khi thấy bà ngày càng già đi... - Biện pháp tu từ: so sánh "Bà như quả ngọt chín rồi", ẩn dụ "tóc sương da mồi", "tươi lòng vàng"… -> Nổi bật những phẩm chất cao quý của bà: hiền từ, nhân hậu, giàu tình yêu thương con cháu. - Cặp từ "Càng… càng…" có ý nghĩa tăng tiến nhấn mạnh tuổi tác càng cao thì càng tỏa sáng phẩm chất cao quý... -> Thể hiện tình yêu thương, niềm kính trọng, biết ơn… của cháu với bà - Thể thơ lục bát thiết tha, sâu lắng, từ ngữ, hình ảnh giàu giá trị biểu cảm ... => Đoạn thơ bộc lộ những cảm xúc suy nghĩ của nhân vật trữ tình về người bà kính yêu... khơi gợi trong em tình yêu thương, niềm kính trọng biết ơn với bà.	1,0 3,0
2.	**1. Yêu cầu về hình thức:** - Viết đúng kiểu bài phân tích đặc điểm nhân vật, bố cục rõ ràng, mạch lạc. Hành văn trôi chảy, đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp, trình bày sạch đẹp. - Học sinh có thể phân tích nhân vật theo nhiều cách nhưng cần có sự sáng tạo… **2. Yêu cầu về nội dung:** *** Giới thiệu chung:** - Giới thiệu tác giả, tác phẩm - Giới thiệu nhân vật, ấn tượng ban đầu về nhân vật *** Phân tích đặc điểm nhân vật:** Làm nổi bật những đặc điểm nhân vật người mẹ qua sự cảm nhận của nhân vật "tôi": **- Người mẹ hết lòng yêu thương con:** + Quan tâm, chăm sóc con bằng những món quà quê giản dị (Lấy dẫn chứng và phân tích)	**1,0** **9,0** 1,0 4,0

	+ Dành cho con những gì tốt đẹp nhất (Lấy dẫn chứng và phân tích) + Tình yêu thương của mẹ đã thức dậy trong con bao tình cảm tốt đẹp về tuổi thơ, về quê hương… (Lấy dẫn chứng và phân tích) **- Người mẹ tần tảo, chắt chiu, chịu thương chịu khó, giàu đức hi sinh** (Lấy dẫn chứng và phân tích) **- Nghệ thuật xây dựng nhân vật:** + Mẹ hiện lên qua lời kể của người con ở ngôi kể thứ nhất… + Lời kể giàu cảm xúc, tình cảm thiết tha + Miêu tả hành động… **- Ý nghĩa hình tượng nhân vật:** - Mẹ là hình ảnh biểu tượng của người phụ nữ thôn quê chịu thương chịu khó, tần tảo, chắt chiu, có tấm lòng thơm thảo, yêu thương con vô bờ... - Liên hệ: Tác phẩm khác cùng đề tài… *** Khái quát lại đặc điểm nhân vật – liên hệ**	2,0 2,0 *1,0*